

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren.

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

32. årg.

Bergen, Torsdag 11. april 1946.

Nr 13

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Kr. 16.00 utenlands.

Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“'s telefoner 16 932, 14 850.

Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Uken som endte 6. april:

Typisk uværsuke. Dårlige meldinger fra selfangerne.

Totalfangst skrei 160 208 tonn.

Uken som endte 6. april var en typisk uværsuke med få sjøværddager og lite fiske. Skreifisket utenom Lofoten i siste uke var ubetydelig. I Lofoten er fiskeforholdene blitt sterkt forandret. Fisket i Østlofoten er lite, og om det vil ta seg opp til storfiske i Vestlofoten før skreien trekker ut igjen, er foreløpig ubestemmelig. En del fiskere og mange kjøpefartøyer forlot Lofoten i siste uke. Forfangstildfisket har foreløpig vært ubetydelig. Fetsild og småsildfisket i Troms var også meget hindret av uvær, men der er fremdeles bra med sild til stede. Kystfisket for øvrig var lite.

Skreifiskeriene.

Uvær satte fisket kraftig tilbake i siste uke.

I Troms og Vesterålen var fisket ubetydelig. Fra Troms meldes det således om ukefangst på bare 53 tonn, hvorav fisket i Berg og Torsken 40 tonn, for Tromsø 10 tonn og for Grøttavær 3 tonn. I fylket er der fisket 11 892 tonn. I Vesterålen var der stormhindring både for Andøy, Øksnes og Langenes samt Bø. Til Bø kom det imidlertid en del fiskefartøyer fra Lofoten medførende tils. 151 tonn skrei. Ukefangsten for hele strekningen Vesterålen—Yttersiden var på 209 tonn, og i alt er der oppfisket 19 229 tonn mot 9587 tonn i fjor.

Lofotfisket: Ukefangsten i Lofoten kom opp i 8176 tonn etter en stormfull uke med 1 dags totalt

landligge og flere dages delvis utseiling. Der har i uken ikke vært noen avsetningsvansker. Selve fisket har tatt uforutsatt hurtig av i hele Østlofoten. I Vestlofoten har fisket tatt seg noe opp, men om det blir noe storfiske, noe som de store fiskemasser som var østenfor tidligere kunne betinge, er det foreløpig ikke mulig å si. At fisket tok så hurtig av i Østlofoten skyldes uværet, som også gjorde det umulig for fiskerne å følge fisken i vestsiget. Uværet har ført til at mange båter allerede er reist hjem. De fremmede garnbruk drar etterhvert, og avgangen er sikkert større enn de tall ukeoppgaven viser. Denne viser en avgang på ca. 200 garnbåter, 400 juksafartøyer og bortimot 100 linebåter. Der er til stede 5 125 båter med 18 746 fiskere. Antallet av landkjøpere oppgis til 304 mot 303 uken før, av kjøpefartøyer til 80 mot 132 uken før. Der er 70 trandamperier i drift på land, ingen på sjøen. Fiskevekten ligger nå på 390 kg pr. 100 stk. for garnfisk, 330 kg for line- og juksafisk. Til framskaffelse av 1 hl lever medgår 900 kg garnfisk, 1070 kg linefisk eller juksafisk. Det samlede fiskeutbytte utgjør nå 120 867 tonn. Nærmest hertil kommer 1929 med 107 000 tonn og 1939 med 97 876 tonn. Av partiet er der saltet 74 357 tonn, saltet som filet 86 tonn, hengt rund 36 463 tonn, rotskjær 40 tonn, anvendt til ising 9349 tonn, til hermetikk 15, til ferskfilet 535 og til fiskemel 22 tonn.

Helgeland, Salten og Trøndelag: Det meldes om ukeparti for Helgeland på 6 tonn, mens der i Nord- og Sør-Trøndelag var total stormhindring.

I Møre og Romsdal var fisket i likhet med andre steder sterkt stormhindret. Ukefangsten ble 87 tonn og i alt er der fisket 4449 tonn mot 6321 tonn i fjor og 4121 tonn i 1944. Fisket i Møre og Romsdal betraktes som avsluttet — oppsynet ble hevet den 8. april.

Forfangstsildfisket på Vestlandet.

Der er ikke blitt noen fart i dette fiske ennå. Uvær har hindret, og særlige forekomster er der så vidt vites heller ikke påvist foreløpig. I Bergensdistriktet har det vært tatt 7—800 hl forfangstsild, til dels i blanding med småsild. Dessuten har det foregått litt kasting i Beitstadfjorden i Trøndelag, hvor ukefangsten var 800 hl.

Nordlandsstorsild.

Antakelig vil dette fiske som foregår på strekningen Vikna—Helgeland samle større deltakelse i år enn i krigsårene, da betydelig vanskeligheter i form av minebelter og likn. hindret fisket. En gjør seg nå klar til å ta fatt på Helgeland og regner dessuten med deltakelse av snurpere fra Møre.

Fetsild- og småsildfisket.

Det har vært tatt noen spredte småsildfangster på Vestlandet — tils. i uken 3—400 hl. Dessuten fåes det utenom forfangstsild også noe småsild i Beitstadfjorden i Trøndelag. Her var ukefangsten 160 hl.

I Troms har fetsild- og småsildfisket vært sterkt hindret av uvær i siste uke, men de dager brukene har kommet seg på sjøen har der vært fangst å få. Tilsammen ble det fisket 7670 hl i forrige uke. Der er bra med åte i sjøen og en mener derfor at silden fremdeles står der og at fisket vil ta seg bra opp igjen.

Kystfisket for øvrig.

Fra Møre og Romsdal meldes at fisket utenom skreifisket og i likhet med dette i siste uke var lite. Av annen fisk er der i ukens løp bare ilandbrakt 6—7 tonn.

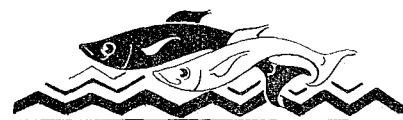
Fra Måløy meldes at værforholdene har vært meget ulagelige. Enkelte dager har man kommet seg ut på feltene, men det har i overveinde grad gått på trekning av overståtte bruk. På strekningen Stad—Bremanger, vesentlig for Bremanger, ble det i siste uke fisket 21 tonn torsk, 198 tonn sei, litt lange, hyse, kveite og flyndre.

Håbrandfisket.

Håbrandfiskerne, som nå må helt ut i Atlanterhavet vestenfor Shetland, for å finne fangst, har hatt en strabasios uke med meget kuling og sjø. En av dem kom da også i havnsnød som følge av rorskade, men ble hjulpet inn til Lerwick på Shetland av en kameratbåt. Det har imidlertid vært bra med fisk. Av 9 båter som kom inn i siste uke, ble der ilandbrakt 66 tonn håbrand. Der er fremdeles 8 båter på feltet.

Selfangsten.

Selfangerne som gikk til Vesterisen kom fram til iskanten den 23. mars. Der er innløpt melding til Ålesund om at ingen av dem var kommet i fangst ved utgangen av siste uke. De hadde ikke funnet sel.

Litt
av hvert.

Statsbåtenes samlede restgjeld i Fiskeribanken pr. 31. desember 1945 utgjorde kr. 369.168,29. Opprinnelig lån i banken utgjorde kr. 3.175.779. Gjelden er således pr. 31. desember 1945 nedbetalt til 11,6 prosent av utlånsbeløpet. En gjengir her en kort oversikt over restgjeld m. v. i Fiskeribanken.

	Rest. gjeld pr. 31/12 kr.	I prosent av bygge- kostnader %	Av- betalings- beløp kr.	I prosent av oppr. gjeld %
1941	1 942 771	34,8	858 456	27,0
1942	1 111 120	19,9	831 651	26,2
1943	702 810	12,6	408 310	12,9
1944	480 592	8,6	222 218	7,0
1945	369 168	6,6	111 424	3,5

Sildetråling. Regjeringen har utsendt følgende pressemelding: I statsråd den 29. mars 1946 er i medhold av § 1, avsnitt 4, i lov av 17. mars 1939 om fiske med bunnslepenot (trål) bestemt:

- »I. Det skal inntil videre være tillatt å nytte trål til fangst av sild utenfor sjøgrensen. Sådan tråling kan imidlertid ikke drives uten at der på forhånd er innhentet tillatelse fra Handelsdepartementet eller den departementet bemyndiger dertil. Tillatelsen gis for et begrenset tidsrom.
- II. Handelsdepartementet eller den departementet bemyndiger dertil, kan fastsette nærmere betingelser for tillatelsen, blant annet fastsette visse driftforskrifter og bestemmelser om avgivelse av oppgaver over fangst m. v.
- III. Denne resolusjon trer i kraft straks og gjelder inntil utgangen av 1946.

Denne ordning er ment å være midlertidig, idet det er departementets hensikt å innarbeide de nærmere bestemmelser og betingelser for sildetråling i loven om fiske med bunnslepenot (trål).

Forts. s. 142.

Rapport nr. 9 om torskefisket pr. 6/4 1946.

Distrikt	Ukefangst	Kg. fisk pr.		Transprosent	Antall fiskefark.	Antall mann	Totalfangst tonn	Anvendelse				Damptran hl.	Lever til annen tran hl.	Rogn	
		100 stk. fisk sløyd	Hl. lever					Hengt tonn	Saltet tonn	Fersk tonn	Filet ⁹⁾ tonn			Saltet hl.	Fersk m.m.-hl.
Finnmark vinterfiske	13	—	—	—	—	—	915	76	642	197	—	11	— ⁹⁾	155	148
Troms	53	295 450	950—1800	35—55	—	—	11892	309	9176	2281	126	4764	2030	5327	2312
Lofotens opps.d.	8176	330—390	900—1070	47	³⁾ 5125	18746	¹¹⁾ 120867	⁷⁾ 36503	¹²⁾ 74443	9364	535	70097	—	⁵⁾ 4146	9403
Lofoten forøvrig	209	—	—	—	—	—	19229	3423	11708	3959	139	10917	—	7092	4172
Vesterålen															
Helgeland-Salten	6	—	—	—	—	—	715	152	48	497	18	472	12	114	242
Nord-Trøndelag	—	—	—	—	—	—	279	1	—	278	—	107	¹⁰⁾ —	119	146
Sør-Trøndelag	—	—	—	—	—	—	1862	—	107	1753	2	337	⁴⁾ 202	210	1386
Møre og Romsdal	87	—	—	—	—	—	4449	—	1175	3206	68	1906	—	878	930
Tils.	8544	—	—	—	—	—	¹¹⁾ 160208	40464	97299	21535	888	88611	2244	68041	18739

Sammenlikning med tidligere år.

År	Tonn sløyd torsk										Anvendelse torsk				
	Finnmark		Troms	Lofotens opps.d.	Lofoten forøvrig og Vesterålen	Helgeland — Salten	Nord-Trøndelag	Sør-Trøndelag	Møre og Romsdal	Tils.	Hengt tonn	Saltet tonn	Fersk tonn	Fersk filet ⁸⁾ tonn	
	Vinterf.	Vårf.													
1946 til 6/4	915	—	11892	120867	19229	715	279	1862	4449	160208	40464	97299	21535	888	
1945 - 7/4	—	—	3665	61415	9587	721	339	1618	6321	83666	14110	21652	46202	1702	
1944 - 8/4	3700	496	2757	75504	9930	891	359	1717	4121	99475	10616	25086	60641	3132	
1943 - 3/4	4642	—	4580	41870	7413	215	158	915	1862	61655	2681	7423	44388	7163	
1942 - 4/4	5104	—	6323	70253	11346	277	83	752	1934	96072	17865	35338	40707	2162	
1941 - 5/4	7592	416	9012	72400	12162	249	331	887	2080	105129	32570	41773	25805	4981	
1940 - 6/4	24008	1056	13605	85593	12013	197	225	648	2768	140113	42799	67984	29330	—	
1939 - 8/4	32165	—	12771	97876	11603	154	128	836	2221	157754	46998	105479	5277	—	
1938 - 9/4	14824	1780	8784	74311	8413	474	184	340	2010	111165	32452	72835	5878	—	
1937 - 3/4	5082	—	10806	66597	10543	793	777	1346	2663	98607	30914	60705	6988	—	
								1000 stk.							
1946.....	277	—	3083	32242	5104	195	82	579	1443	43005	10882	25939	5940	244	
1945.....	—	—	947	16684	2459	186	95	515	1938	22824	3863	5893	12622	446	
1944.....	1170	165	747	20485	2635	243	107	491	1256	27299	2893	6869	16694	843	

År	Anvendelse biprodukter					Lofoten										
	Damptran hl	Lever til annen tran, hl	Rogn Saltet hl.	Rogn Iset hl.	Hengt tonn	Saltet tonn	Fersk tonn	Filet tonn	Damptran hl	Rogn Saltet hl	100 stk. sløyd fisk veier	Kg. fisk pr. hl. lever	Deltakelse			Transprosent
													Kjøpe-tart.	Fiske-fark.	Fi-skere	
1946 til 6/4	88611	2244	68041	18739	36503	74443	9364	535	70097	54146	330/390	900/1070	80	5125	18746	47
1945 - 7/4	38411	363	27374	24185	12937	19222	28102	1154	30384	23477	330/390	1000/1170	30	4042	14124	45
1944 - 8/4	36960	222	25580	38203	9935	22987	40661	1921	30155	22317	320/400	1050/1250	33	3093	11650	45
1943 - 3/4	18084	1871	19638	22906	2054	5757	27637	6422	12736	17184	349/394	1210/1422	85	3984	15788	41
1942 - 4/4	34871	1820	35968	23828	16608	28677	23792	1178	23585	30776	300/430	1000/1500	61	3235	12334	33-47
1941 - 5/4	42709	3712	31209	33064	29251	28649	11270	2960	27646	24250	310/460	800/1400	87	3351	12444	37-52
1940 - 6/4	65826	3187	42354	13798	31967	40061	9212	—	39702	29865	320/460	900/1300	91	6579	22672	45-55
1939 - 8/4	72971	5558	59283	18881	37050	58550	2096	—	47577	43790	390/410	900/1400	49	5276	19308	40-53
1938 - 9/4	51311	3318	50593	12500	2480	47304	2201	—	36748	38880	380/450	900/1430	125	6024	22033	42-57
1937 - 3/4	52673	1426	45583	14895	25893	39019	1685	—	24390	34988	306/405	800/1400	144	6269	22593	44-55
									1000 stk.							
1946.....	—	—	—	—	9816	19813	2441	171	—	—	—	—	—	—	—	—
1945.....	—	—	—	—	3559	5218	7601	306	—	—	—	—	—	—	—	—
1944.....	—	—	—	—	2708	6243	11012	522	—	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Herav 86 tonn saltfilet. ²⁾ Herav sukkersaltet 5162. ³⁾ Hvorav 713 garnbåter, 1629 linebåter, 2783 juksabåter, hvorav i Østlofoten 540/723/2338, Vestlofoten 157/745/445, Væøy og Røst 16/161/0. Der er fremmøtt 304 landkjøpere, 80 kjøpefartøyer og i drift 70 damperier. ⁴⁾ 835 hl lever til tran etc. er ført vekk fra distriktene. ⁵⁾ Omfatter deltakelsen i Andøy, Øksnes og Langenes, Bø samt Borge oppsynsdistrikter. ⁶⁾ Herav 40 tonn rotskjær. ⁷⁾ Antakelig for lave tall, se side 150. ⁸⁾ Fra fylkesmannen i Finnmark oppgis 891 hl lever uten oppgave for anvendelsen. En er fra annet hold blitt meddelt at lever fra Finnmark er transportert til Troms for damping. ⁹⁾ 17 hl lever brukt fersk. ¹⁰⁾ Heri inngår 22 tonn som er anvendt til fiskemel.

Forts. fra side 140.

Norske fiskefartøyer i Siglufjord. I løpet av 1945 hadde Siglufjord 59 anløp av norske damp- og motorskip, utrustet til fiske og fangst, med samlet drektighet av 5361 netto reg.tonn.

Svenske og norske kringkastingsrapportere har under lofotfisket i år tatt opp en rekke programmer som vi etter hvert vil få høre. I kommende uke (påskeuken) sender Norsk Rikskringkasting følgende:

Søndag 14. april kl. 21.00—21.20: »Lofotreportasje«.

Tirsdag 16. april kl. 17.30—18.00: »Tre mann i tre båter. — Med mikrofon på Lofothavet«.

Fredag 19. april (Langfredag) kl. 19.05—19.30: »Teknikken erobrer Lofothavet«.

Situasjonsrapporter for annen halvdel av mars 1946.

Fra fiskeriinspektøren i Finnmark, datert 2. april: Siste uke har fisket overveiende vært hindret av dårlige værforhold. Fisket har de siste 14 dager vært avtagende. For Kjøllefjord forrige uke juksa opp til 900 kg, tomannsbåter, skøyter opp til 2000 kg, leverholdigheten 1300. Fisken henges og saltet og leveren sendes til Tromsø. Ennå tilfredsstillende avsetningsforhold. Mehamn ubetydelig drift, en del ondartet influensa. Berlevåg liner i bakken opp til 4000 kg hyse, juksebåter 3000 kg, ubetydelig deltakelse. Der meldes om gode garn- og linefangster inn gjennom Tana. For Båtsfjord har driften vært hindret av dårlig vær og ubetydelig tilgang av fisk. Vardø siste uke delvis utror, bankbatene opp til 1200 kg, ½ torsk, og bakken forrige uke opp til 3200 kg, mest hyse, som eksporteres. Leverholdigheten ca. 2000 kg. Masser av lodde til stede, får også på lineanglene, men observeres ikke i overflaten. Fra Kiberg og inn gjennom Varangerfjorden ubetydelig fiske. Vadsø melder om mangel på kokkfisk. Fiskerne mener dog at der er ubetydelig lodde til stede. Mangel på is antas komme til å gjøre seg gjeldende utover våren og sommeren, da fryktes få har lagt inn noe. For øvrig som anført i min forrige rapport.

Fra fiskeriinspektøren i Nordland, datert 3. april: Fisket hindret av uvær, særlig siste del av perioden. Torskefisket Vesterålen avtatt sterkt, og foregår nå vesentlig for Jenskaret, Hovden, Nykvåg. Flere fiskere reist til Lofoten, andre ruster for Finnmarksfisket. Brukene i Vesterålen produserer tilført fisk fra Lofoten, men mangler salt og tran-tønner. Fra Borge meldes godt skreifiske, men ugunstig vær og stor kjøpermangel. Fisket for Gimsøy anses slutt. Tilvirket totalkvantum her ca. 1466 tonn. Mange fiskere fra yttersiden gått til innersiden, hvor fisket fortsetter med gjennomgående bra fangster, men i den senere tid delvis landligge, hvorfor fiskerne på sine steder hadde stående opp til 5 netters bruk. En del brukstap denne periode. Fremdeles stor mangel på salt og hjellmateriale. Litt kveitegarnfiske og spredte skreiforekomster, men ubetydelig fiske i distriktet for øvrig. Fiskekutter N—70—GM forliste i sterk nordvestlig kuling utenfor Laukvik lørdag kveld og 14 mann omkom. Ellers ingen alvorlige ulykker meldt under fisket.

Fra fiskeriinspektøren for Møre og Romsdal og Trøndelag, datert 3. april: Værforholdene var i første uke gode og torskeforekomstene var rike. Fra Herøy til Bud, særlig på Mebotnen i fellesdistriktet og på Onahavet, så det ut til at der var meget fisk til stede, idet man på disse felt fikk garnfangster fra 1500 til 7000 kg pr. båt. Senere ble det omslag i været med vanskelig strømforhold, og fisket tok av etter hvert. I Borgundfjorden var der bra med fisk i første del av sensongen, men hovedtyngden som til vanlig kommer inn omkring 15. mars uteble. For Nordmørsværene har torskefisket i perioden vært smått, men har bedret seg litt i det siste i den sørlige del. Fra Rørvik meldes om små skreifangster Viknaværene, bra deltakelse agnskjellgravning, delvis bra småfiske. Opphaug melder om bra hjemmefiske og fortsatt bra deltakelse i agnskjellgravning. Fra Sula i Fosna meldes om mindre forekomster av skrei og vårsild, men bra med hyse og småtorsk. Skrikende mangel på oljeklær til fiskerne. Kiran melder om bra fiske, men stor mangel på alle slags redskaper og vedlikeholdsmateriell.

Fra fiskeriinspektøren på Skagerakkysten, datert 31. mars:

Som nevnt i forrige situasjonsrapport gikk fiskerne fra Sørlandet i januar og februar vestover til vårsild-feltene, særlig ved Egersund, for å delta i vårsildfisket. Dette fiske er nå avsluttet, og fiskerne er kommet hjem. Resultatet har vært tilfredsstillende for de aller flestes vedkommende, og redskapstap av betydning har heldigvis ikke forekommet, men slitasjen på redskapene har vært stor. Nå gjør fiskerne seg klar for å ta til med garnfiske etter sei og lyr, mens andre gjør seg klar for reketraling, og atter andre ser tiden an for makrellfisket ut i kommende måned.

Skjergårdsfisket på Sørlandet har vært smått, men som en kuriositet kan nevnes at der i løpet av måneden er blitt fanget en del kveite, hvilket er nokså usedvanlig her. I distriktets vestre del er nå også fjordsildfisket begynt. De gode hummerpriser har fristet en del fiskere til å legge ut teiner. Fangstene er små, men med de nåværende høye priser på hummer blir resultatet likevel tilfredsstillende.

I Oslofjorden har fangstene av sild og brisling vært små, og i siste halvpart av denne måned har fjordisen lagt hindringer i veien for fiskerne. Imidlertid har reketralingen inne i fjorden gitt et godt utbytte, og rekene har gått unna til tilfredsstillende priser. Linefisket har gitt ujevne, helst små fangster, mens snurevadfisket i fjorden har gitt et meget bra utbytte, og en har fått mer spetteflyndre enn vanlig i snurrevadene.

Redskapssituasjonen er ikke god.

Fiskerne er meget fortørnet over prisnedslaget på fisk. Særlig over det forhold at der ikke er satt høyere pris på levende fisk enn på død fisk. Under normale forhold er det de forholdsvis høye priser på levende fisk som har dannet grunnlaget for fiskernes fortjeneste i dette distrikt.

Situasjonsrapportene.

kommer ofte inn i telegramform. Formene er gjerne noe knapp. Merk derfor at de avgis etter en bestemt plan, som er gjengitt tidligere i »Fiskets Gang«.

Ut-landet.

Islands forskefiske.

Fra Reykjavik meldes at utbyttet av Islands torskefiskerier pr. 28. februar utgjorde 31 981 tonn sløyd fisk med hode. Av dette kvantum var 16 360 tonn blitt iset, 12 355 tonn levert til fryseriene, 1 tonn hengt, 258 tonn levert til hermetikk, 2708 tonn saltet og 298 tonn levert til innenlands forbruk.

Fortløpende prosess ved hermetisering av fisk.

Kokingen og steriliseringen av fisk i British Columbia's hermetikkfabrikker foregår under trykk i dampautoklaver, men denne prosess medfører forskjellige opphold i den mekaniske produksjonsprosess, som ellers praktisk talt er fortløpende. Der er også andre opphold i hermetiseringsprosessen. I en diskusjon mellom forskjellige faglige autoriteter ble det reist forslag om å overlate firmaet Canadian Hanson & Van Winkle Co. i Toronto, som blant annet er fabrikanter av vaskerianlegg, planleggelsen og forarbeidelsen av utstyr som kunne muliggjøre en fortløpende produksjonsprosess i forbindelse med koking og sterilisering av hermetiske fiskevarer.

En av de oppløsninger som benyttes i vaskerier, er en ikke brennbar, ikke etsende organisk væske med et kokepunkt på 118 til 120° C — en litt høyere temperatur enn i de autoklaver som benyttes ved hermetikkframstilling. Prøver som er blitt utført ved Pacific Fisheries Experimental Station i Vancouver av herr E. P. Sidaway, men et eksperimenteringsutstyr spesielt konstruert for anledningen og fabrikkert av ovennevnte Torontofirma, har godtgjort at lukkede bokser inneholdende fisk nedsenket i dampen over denne kokende væske, blir kokt og sterilisert, og gir et produkt med tilsvarende kvalitet som fisk hermetisert på vanlig måte. Væskens damptemperatur holder seg konstant uten tilsyn like lenge som væsken holdes virkelig kokende, og damptapet er ubetydelig. Rensevirkningen av dampen fjerner all olje og alt fett fra boksene og bringer dem for dagen rene og skinnende og gjør den påfølgende vaskeprosess helt overflødig. Graden av heteoverføring fra dampen til boksene ble undersøkt under produksjonen av prøvepartiet ved å legge inn i boksen en termostat som anga temperaturen avtegnet i en kurve. På dette område foregår der fortsatte undersøkelser.

Da dette kokeriutstyr ikke er tett lukket, blir der ikke utvendig trykk motsvarende damptrykket i en autoklav til erstatning av overtrykket som utvikles i de lukkede bokser. Ikke i noe tilfelle under forsøkene forvoldte den midlertidige spenning som boksene var gjenstand for noen som helst lekkasje i sømmer eller forsegling, og innholdet forble sterilt etter lagring i værelsestemperatur.

The Canadian Hanson & Van Winkle Co. fabrikkerer nå et anlegg i større dimensjoner som skal prøves i handelsmessig målestokk. Dette utstyr skal muliggjøre en fortløpende produksjonsprosess fra det øyeblikk boksen forlater den maskin som slår lokket på.

Markedsnytt

Norsk sild til Nord-Irland.

Det britiske dampskip »Shuna« ankom Dublin siste helg med forskjellig last. Blant annet 50 tonn fersk sild, den første sild som er blitt sendt direkte fra Norge til Nord-Irland. Grossisten som mottok varen uttalte, at silden, som kom på en tid da all slags fisk var meget sjelden vare, klarte å tilfredsstille en vesentlig del av etterspørselen, enda denne hadde økt betraktelig i fastetiden.

15 tonn ble solgt fersk til maksimalprisen, de resterende 35 tonn ble røkt i Dublin. (Etter »Fish Trades Gazette«).

Storbritannia.

Fiskeriutsending Carsten Hansen, Newcastle, telegraferer den 5. april:

Britiske førstehånds maksimalpriser fra 14. april: Kveite hel eller hodeløs 18/6, flyndre hel eller hodeløs 11/6, torsk 4/6, hodeløs 6/5, hyse 5/7, hodeløs 7/10, lange 4/6, hodeløs 5/10, torskerogn 7/3. Tyne-importører vil betale 23/6 for hodeløs kveite.

Belgia.

En av Belgias betydeligste fiskeimportører, og hvis firma har mange års erfaring i innførsel av fisk og fiskehermetikk fra Norge, har nettopp søkt det norske generalkonsulat i anledning følgende, som han mente var egnet til å skade vårt marked for fisk her i Belgia, jevnfør det som tidligere er skrevet om dette i »Fiskets Gang«.

Der er for tiden en betydelig innførsel hertil av norsk fisk. I alminnelighet innføres den i fast regning. Men i de siste par uker er der kommet betydelig kvanta av torsk i konsignasjon. Da markedet allerede er mettet, bidrar disse nye forsendelser til å trykke markedet. I øyeblikket er det dusinvis av tonn torsk som ikke finner kjøpere. Man salter og setter på kjølelager, men det vil bli vanskelig å finne avtakere for denne saltete og frosne fisk.

Etter vår hjemmelsmanns mening ville dette forhold skade den regelmessige import, både for importører her og for eksportører i Norge. Dessuten ville fiskemarkedet her komme ut av likevekt, noe de belgiske myndigheter ville kunne benytte seg av for å etablere restriksjoner, importforbud og kontingentering.

Antall fiskere i hver kommune 1944.

På side 147 og utover gjengir vi tallene for antall fiskere, fordelt på »eneste ertverv«, »hovedertverv« og »bierverv«, slik som tallene er kommet inn fra direktoratets tellingsnemnd. Til sammenlikning er ført opp medlemstallet i »Manntalls-trygden« 1943. Statistikken over antall fiskere er noe usikker. En har imidlertid likevel funnet å burde offentliggjøre dem, da det stadig er spørsmål etter så vidt detaljerte oppgaver. Kanskje kan denne tabellen danne utgangspunktet for den revisjonen som en håper å kunne foreta i løpet av året.

Averter i Fiskets Gang!

Fiskeridirektør
Ola Brynjelsen.

Tilbake fra London.

Vi bringer her bildet av de fiskerikyn-
dige medlemmer av den norske delegasjon
under fiskerikonferansen i London. Her-
rene ventes til Bergen i disse dager.

Fiskerikonsulent Gunnar Rollesen.

Fisker Einar Andreassen.

Konsulent Klaus Sunnanå.

Lov og bestemmelser gitt i medhold av lov.

Forbud mot omsetning av bløtrogn.

Ved kgl. resolusjon av 23 mars d. å.

er i medhold av lov av 25. juni 1937 om kvalitets-
kontroll av fisk og fiskeprodukter m. v. § 1 bestemt:

1. Det er forbudt å tilvirke, omsette innenlands
eller utføre saltet bløtrogn.
2. Fiskeridirektøren kan dispensere fra forbudet i
punkt 1 for bløtrogn som er saltet før forbudet
trådte i kraft.

3. Overtredelse av forbudet straffes med bøter.

4. Denne resolusjon trer i kraft straks og gjelder
inntil videre.

Søknad om dispensasjon må være postlagt
innen 10. april og oppgavene må være attestert
av en offentlig vraker eller kontrollør.

Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag.

Kongelig resolusjon av 29. mars 1946
angående lovbeskyttelse.

- I. I henhold til § 1 i midlertidig lov om omsetning
av råfisk av 18. juni 1938, skal det være for-
budt å tilvirke, omsette og/eller utføre torsk,

sei, hyse, lange, brosme, kveite, flyndre, hå og skate som er fisket eller ilandbrakt på kyststrekningen fra og med Sunnmøre til og med Romsdal, når fisken (råfisken) ikke er kjøpt gjennom fiskerorganisasjonen Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag hvis vedtekter er godkjent av Handelsdepartementet.

Forbudet gjelder også biprodukter av de nevnte fiskesorter.

Forbudet omfatter ikke omsetning av fisk i levende tilstand.

Forbudet skal heller ikke være til hinder for at fiskere eller produksjonslag av fiskere kan tilvirke egen (lagets medlemmers) fangst. For omsetning eller utførsel av denne fisk kreves dog samtykke av Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag.

II. Fiskeridirektøren og/eller Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag kan dispensere fra forbudet.

III. Handelsdepartementet bemyndiges til:

a) Å fastsette de bestemmelser som kreves for å kontrollere gjennomførelsen og overholdelsen av det under romertall I fastsatte forbud, herunder til å fastsette bestemmelser om revisjon av Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslags regnskaper og å ansette offentlig kontrollør ved laget.

b) Å oppnevne en appellinstans til behandling av klager over lagets virksomhet fra andre enn fiskere samt til å utferdige nærmere bestemmelser om appellinstansens sammensetning og virksomhet.

IV. Overtredelse av disse bestemmelser eller medvirkning til eller forsøk på overtredelse straffes med bøter.

V. Denne resolusjon trer i kraft straks og gjelder inntil utgangen av 1946.

Trålfiske etter sild utenfor sjøgrensen.

Ved kongelig resolusjon av 29. mars d. å.

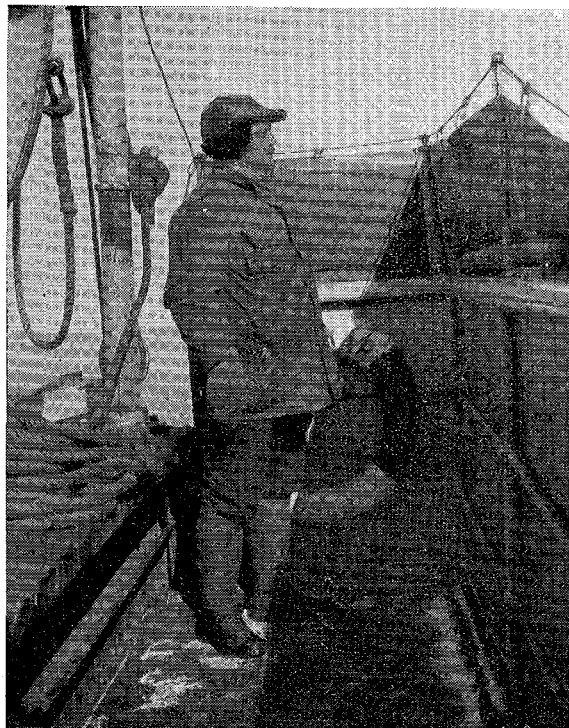
er det i medhold av § 1, avsnitt 4, i lov av 17. mars 1939 om fiske med bunnsløpenot (trål) bestemt at Handelsdepartementet eller den departementet bemyndiger dertil, kan gi tillatelse til å nytte trål til fangst av sild utenfor sjøgrensen. Tillatelsen vil bli gitt for et begrenset tidsrom og på visse betingelser.

Interesserte kan på henvendelse til Fiskeridirektoratet, Bergen, få tilsendt søknadsskjema.

Thor Iversen.

Da Thor Iversen offisielt er gått av som fiskerikonsulent, gis her en omtale av ham og hans virksomhet. Det kan neppe gjøres bedre enn ved å gjenta Oscar Sunds artikkel om ham i »Norsk Biografisk Leksikon«s bind 6, som utkom i 1934 og dertil knytte en fortsettelse.

»Iversen, Ivar Thor Carl, 1873 —, fiskerikyndig og polarfarer, f. i Kristiania 30. juli 1873. Foreldre bankfullmektig Carl Johan I. og Anette Elvine Iver-

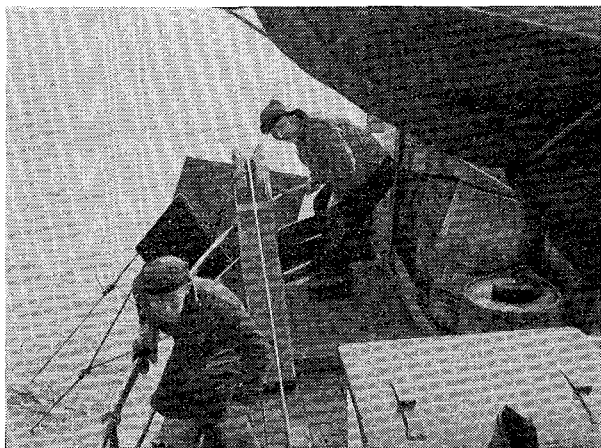
Iversen i full mundur.

sen. Ugift. Til sjøs med store seilskuter i 2 år fra 17-årsalderen, styrmannseksamen i 1892. Var matros med bottlenosefanger, skonnert »Delfin« (av Mandal) i 1893 og 1894, styrmann med samme i 1895 og med kutter »Hvalen« (Kr.sand) i 1896, vernepliktig 1897, styrmann og skytter med dampbark »Geysir« (Sandefjord) 1898. Fra 1893 drev han 6 høster (etter hjemkomst fra Ishavet) makrelldorging i Nordsjøen som fører av kutter »Amity« av Mandal, hadde også selv en liten skøyte som han drev sildefiske med ved Hvaler i 1894. I hele 1898 og 1899 var han med flere trålere fra Hull, som fisker. Ved statens anskaffelse av fiskeriundersøkelsesfartøyet »Michael Sars« i 1900 ble han engagert som matros, ble styrmann i 1901 og fører i 1902 og stod som sådan til 1912, da han ble ansatt som konsulent ved Fiskeridirektoratet. Dessuten førte han i 1901 seilskutter »Mira« på forsøksfiske i Ishavet om sommeren og var med s/s »Havellen« om vinteren som observatør under forsøksfiske i Finnmarken og på Malangsrunden. I hadde i 1903 stipendium for å

Abonner på „Fiskets Gang!“

studere fiskeriforhold i England og Tyskland, førte i 1906 m/k «Geir» på forsøksfiske ved Finnmark og Bjørnøya og utførte i 1908 rusefiskeforsøk på Nordmør. I 1909 hadde han stipendium til fiskeristudier i Danmark. Etter «Michael Sars»s Atlanterhavs-tokt i 1910, hvis suksess i høy grad må tilskrives I.s allsidige dyktighet, ble han R¹ St. O.O I 1912 førte han s/s «Ask» på silde-(forsøks)fiske i Nordsjøen. I 1913 drev han forsøksfiske med en liten motorskøyte på Helgoland. I 1914 bereiste han hele kysten fra Kirkenes til svenskegrensen i anledning av territorialgrensespørsmål. Denne rekognosering av kystens fiskerier er beskrevet i «En subvenert ferskfiskrute», som må anses som den beste moderne oversikt over kystens fiske.

Iversens karakter, kritiske skjønn og enestående kjennskap til fiskeriene er blitt nyttiggjort ved be-

Reketrålen hives inn. Iversen i skinnlue også her.

troelsen av en rekke vanskelige administrative oppgaver: ledelsen av Statens Sentralkontor for den innenlandske Fiskeforsyning (1916—17) og av Fiskeridirektoratets Bidragsavdeling (1918—22) samt statens kontroll av fersksildsyndikatet (1920). Siden 1921 er I. Fiskeridirektørens stedfortreder i styret for Vårsildavgiftsfondet.

Iversens viktigste innsats tør dog være de ekspedisjoner han har ledet i de nordlige polarfarvann 1923—33, og med hvis resultater han nå arbeider. De har omfattet så vel praktiske fiskeforsøk av forskjellig art som fiskeribiologiske og oseanografiske undersøkelser deriblant også viktige og resultatrike fiskemerkinger, i Barentshavet, ved Bjørnøya og Spitsbergen, ved Jan Mayen og Øst-Grønland. Til disse tokter har nesten utelukkende vært brukt fiske- eller ishavsfartøyer, nemlig m/k Blaafjeld«, »Tovik«, »Armauer Hansen«, »Hisø«, s/s »Kirkholmen«, »Sotra«, »Veiding«, »Polaris«, »Borgenes« og »Heimland I«.

Iversens mange trykte arbeider, som er av stor interesse for kjennskapet til Norges fiskerier og fiskemuligheter, omfatter foruten en rekke beretninger om fiskeforsøk og undersøkelser (trykt i Årsberetn. vedk. Norges Fiskerier fra 1905 og utover) bl. a. følgende: »Farkoster, redskaber og fangsmåder« (i Norsk Havfiske I, Bergen 1905), »En subvenert ferskfisk-

rute« (Årsberetn. vedk. N. F. 1915), »Dengang stor-silden besøkte Nordland og Troms« (Norsk Fiskeritid. 1923), »Torskefiske ved Spitsbergen i gamle dager« (likeså), »Hopen« (Skrifter om Svalbard og Ishavet 1926), »Drivis og selfangst« (Årsberetn. vedk. N. F. 1927), »Fiskeribedriften« (Den norske sjøfarts hist. III, 2, 1929), »Fiskyngel i trålfangster i Barentshavet« (Fiskeridir. skr. 1933).

Oscar Sund.«

I 1935 var Iversen atter på feltet ved Spitsbergen. Denne gang ombord på den lille motorkutter «Husel-land» med Martinius Fjørtoft. Det år drev en flåte på omkring 150 fartøyer med ca. 1200 manns besetning fiske på Spitsbergens banker støttet dels av moderskip dels av fiskeristasjonen i Grønfjorden på Telegrafnesset, hvor Iversen bygget kai og fiskeristasjonen i Ny-Ålesund. Denne siste ble opprettholdt også de følgende år. Fiskerne kunne her supplere deres beholdninger navnlig av solarolje, is og salt og lagre fisken. I 1936 foretok Iversen atter fiskeforsøk med den bare 28 brutto tonn store «Husel-land». Samme år utkom «Sydøstgrønland—Jan Mayen» Serie Havundersøkelser Vol. V nr. 1. I 1937—39 hadde han imidlertid Sigurd Johannessens motorkutter «Solveig I» av Fosnavåg. Tross krigen gjennomførte Iversen også i 1940 undersøkelser ved Spitsbergen med statens havforskningsbåt «Johan Hjort». I 1941 utkom «Ishavsøya Hopen» Serie Havundersøkelser Vol. VI nr. 6. Høsten 1941 seilte Iversen med sin lille båt «Von» over Nordsjøen.

Deretter tjenstgjorde han som fiskerikonsulent ved den norske regjering i Storbritannia.

Nå fortsetter han her hjemme, med støtte av forskningsfondet, arbeider med de utallige opplysninger og erfaringer, han har samlet under de mange tokter i de nordlige farvann. Det er nemlig typisk for ham: Han gir ikke opp. Det har han vist mange ganger. Han forstår å nytte mulighetene, iherdig og dristig, men aldri dumdristig. Alltid beregnet hans sunne dømmekraft om innsatsen ville svare til hensikten. Med ham som skipper følte en seg alltid trygg og alltid trygg for best mulig resultat, for han hadde innlevet seg i forståelsen av de biologiske og oseanografiske oppgaver, foruten at han hadde det fullstendige kjennskap til alle forskjellige fiskeredskapers bruk. Derom vitner de to skrifter han fullførte i 1937, nemlig «Utviklingen av fiske og fiskemetoder i Norge» og «Trålfiskets historie». Han har godt humør, forstår å omgås fiskerne, ble derfor en utmerket læremester, ikke minst for de nordlandske fiskere og det kan vanskelig vurderes, hvor stor betydning hans gode eksempel har.

Einar Koefod.

Antall fiskere i hvert herred og hver by 1944.

(Efter oppgaver fra lensmann eller annen tellingsmann).

	Eneste ervery	Hoved- ervery	Biervy	I alt	Mann- tallstryg- den 1943
Riket i alt	37 233	39 910	39 755	116 898	116 452
Oslo	—	98	—	98	98
<i>Østfold fylke</i> ...	930	324	217	1 471	1 536
Halden	7	4	5	16	20
Berg	32	8	4	44	54
Skjeberg	42	—	19	61	72
Hvaler	300	175	30	505	509
Torsnes	—	1	12	13	7
Borge	—	1	33	34	13
Fredrikstad	7	5	10	22	53
Moss	3	11	—	14	24
Glemmen	8	—	2	10	49
Kråkerøy	120	—	—	120	143
Onsøy	314	90	74	478	456
Råde	60	10	—	70	60
Rygge	37	19	28	84	76
<i>Akershus fylke</i>	213	90	86	389	361
Drøbak	27	—	—	27	25
Vestby	28	—	—	28	21
Son	33	—	—	33	36
Ås	—	27	—	27	23
Frogn	28	15	10	53	58
Nesodden	22	15	23	60	40
Nordstrand sogn ..	32	—	30	62	70
Bærum	—	21	7	28	24
Asker	43	12	16	71	64
<i>Buskerud fylke</i> ..	35	247	80	362	359
Drammen	—	—	60	60	45
Røyken	35	19	20	74	90
Hurum	—	228	—	228	224
<i>Vestfold fylke</i> ..	474	192	332	998	1 237
Tønsberg	—	—	25	25	24
Horten	10	—	33	43	49
Holmestrand	9	—	3	12	21
Svelvik	—	1	2	3	22
Åsgårdstrand	5	—	—	5	4
Strømm	—	1	1	2	3
Sande	29	12	12	53	56
Botne	—	—	1	1	—
Våle	—	—	9	9	10
Borre	—	—	19	19	23
Stokke	25	12	—	37	38
Sem	4	10	21	35	42
Nøtterøy	38	30	50	118	198
Tjøme	27	14	11	52	176
Larvik	13	33	13	59	65
Sandefjord	3	—	18	21	25
Sandar	53	13	27	93	90
Tjølling	55	35	56	146	126
Stavern	39	2	12	53	59
Brunlanes	164	29	19	212	206
<i>Telemark fylke</i>	512	124	214	850	857
Kragero	16	20	29	65	95
Brevik	4	4	24	32	32
Langesund	114	9	21	144	148
Sanndal	4	1	7	12	28
Skåtøy	182	39	55	276	285
Bamble	138	11	30	179	153
Eidanger	54	40	48	142	116

	Eneste ervery	Hoved- ervery	Biervy	I alt	Mann- tallstryg- den 1943
<i>Aust-Agder fylke</i>	563	239	313	1 115	1 129
Grimstad	14	2	4	20	26
Tvedestrand	3	—	8	11	9
Arendal	12	—	21	33	44
Risør	80	23	11	114	104
Søndeled	4	9	47	60	60
Lillesand	4	3	7	14	13
Flosta	36	30	17	83	83
Dypvåg	74	73	25	172	165
Holt	2	3	24	29	26
Stokken	5	3	4	12	15
Tromøy	88	6	24	118	118
Hisøy	58	—	10	68	47
Øyestad	23	8	23	54	84
Fjære	36	27	13	76	75
Landvik	8	3	3	14	17
Eide	6	6	9	21	26
Vestre Moland	20	15	31	66	64
Høvåg	90	28	32	150	153
<i>Vest-Agder fylke</i>	1 022	515	792	2 329	2 459
Kristiansand	24	8	28	60	73
Mandal	12	7	26	45	40
Tveit	—	—	4	4	4
Oddernes	215	80	58	353	349
Randesund	90	8	27	125	141
Søgne	161	15	45	221	202
Halse og Harmark ..	51	94	86	231	225
Sør-Audnedal	8	14	77	99	114
Spangereid	30	65	70	165	160
Flekkefjord	14	3	7	24	26
Farsund	6	23	2	31	30
Lista	42	48	100	190	392
Herad	1	3	14	18	17
Spind	4	33	55	92	89
Austad	20	60	43	123	120
Lyngdal	3	2	18	23	24
Feda	—	2	23	25	22
Kvinesdal	4	—	6	10	9
Hidra	302	—	67	369	301
Nes	35	50	36	121	121
<i>Rogaland fylke</i>	2 517	2 530	2 986	8 033	8 047
Sokndal by og herred	100	83	96	279	273
Eigersund herred ..	243	161	85	489	453
Eigersund by	26	9	12	47	64
Ogna	53	34	23	110	102
Varhaug	—	—	60	60	58
Nærbø	—	1	51	52	55
Lund	—	—	30	30	29
Klepp	—	—	55	55	46
Sola	15	75	220	310	324
Madla	10	12	21	43	42
Randaberg	—	7	127	134	139
Stavanger	50	100	247	397	492
Hetland	105	208	93	406	436
Sandnes	2	—	9	11	10
Høyland	29	12	19	60	62
Hole	2	10	85	97	98
Forsand	3	50	98	151	149
Strand	80	75	46	201	186
Mosterøy	12	43	95	150	152
Rennesøy	45	83	99	227	219
Finnøy	12	28	77	117	135
Nedstrand	30	70	50	150	147
Stjernerøy	10	35	79	124	120
Fister	22	17	54	93	98
Årdal	8	15	24	47	45
Hjelmeland	10	31	61	102	112
Jelsa	34	39	16	89	139
Erfjord	8	20	28	56	56

Antall fiskere 1944 (forts.)

	Eneste ervert	Hoved- ervert	Biervert	I alt	Mann- tallstryg- den 1943		Eneste ervert	Hoved- ervert	Biervert	I alt	Mann- tallstryg- den 1943
Imsland	5	12	8	25	24	<i>Sogn og Fjordane fyl.</i>	1 738	1 797	2 817	6 352	6 215
Sand	2	4	4	10	29	Lærdal	—	—	10	10	12
Suldal	—	—	2	2	—	Sogndal	12	7	5	24	23
Vikedal	6	16	22	44	43	Leikanger	6	9	53	68	73
Sandeid	12	19	7	38	36	Balestrand	5	10	27	42	32
Vats	1	2	26	29	28	Vik	5	20	58	83	92
Skjold	5	4	77	86	90	Kyrkjebø	—	2	10	12	16
Tysvær	8	26	165	199	179	Lavik	—	—	41	41	62
Bokn	43	66	77	186	190	Brekke	—	—	40	40	49
Kvitsøy	168	7	30	205	195	Gulen	90	122	310	522	519
Skudeneshavn	112	19	28	159	135	Solund	363	230	67	660	656
Skudenes	96	434	189	719	689	Hyllestad	67	25	48	140	91
Åkra	730	250	109	1 089	1 024	Askvoll	160	160	252	572	621
Stangaland	56	125	78	259	278	Fjaler	2	8	48	58	59
Kopervik	27	41	20	88	109	Førde	2	1	7	10	10
Avaldsnes	98	56	74	228	228	Naustdal	4	8	52	64	59
Utsira	61	85	5	151	140	Vevring	—	—	170	170	141
Torvastad	56	87	65	208	183	Kinn og Florø	370	144	50	564	573
Haugesund	75	25	12	112	104	Bru	32	40	152	224	212
Skåre	47	34	28	109	102	Eikefjord	—	—	37	37	42
<i>Hordaland fylke</i>	3 695	3 556	3 202	10 453	10 373	Bremanger	—	310	465	775	745
Varaldsøy	2	—	13	15	14	Selje	220	310	500	1 030	964
Strandebarm	1	—	18	19	15	Sør-Vågsøy	127	78	136	341	360
Kvinnherad	45	75	95	215	211	Nord-Vågsøy	68	94	56	218	224
Kinsarvik	—	—	11	11	—	Davik	175	185	132	492	463
Eidfjord	3	—	5	8	10	Eid	30	30	31	91	93
Granvin	—	—	16	16	3	Gloppen	—	2	9	11	—
Kvam	—	—	5	5	25	Innvik	—	—	12	12	10
Jondal	3	14	8	25	17	Stryn	—	2	39	41	14
Skånevik	24	31	70	125	105	<i>Møre og Romsdal fyl.</i>	5 344	4 057	4 898	14 299	13 235
Etne	10	10	21	41	27	Ålesund	118	26	32	176	216
Fjelberg	64	106	84	254	253	Vanylven	3	20	114	137	113
Ølen	2	6	55	63	62	Syde	3	20	71	94	78
Vikebygd	3	10	19	32	20	Sande	150	240	230	620	645
Sveio	23	34	67	124	124	Rovde	5	10	6	21	42
Valestrand	13	30	69	112	123	Herøy	650	300	370	1 320	1 314
Moster	90	130	80	300	291	Ulstein	140	155	170	465	224
Bømlo	120	122	119	361	357	Hareid	230	100	132	462	95
Bremnes	275	340	313	928	942	Vartdal	—	22	30	52	—
Stord	31	21	30	82	77	Ørsta	—	—	17	17	31
Fitjar	150	250	83	483	466	Volda	10	—	79	89	92
Tysnes	30	30	77	137	137	Dalsfjord	3	—	28	31	29
Fusa	6	12	30	48	52	Hjørundfjord	5	2	35	42	42
Strandvik	20	36	60	116	119	Stranda	—	—	8	8	10
Os	45	43	97	185	196	Stordal	—	—	42	42	18
Samnanger	3	8	22	33	59	Sykkylven	—	14	66	80	70
Austevoil	275	415	254	944	882	Ørskog	11	12	18	41	40
Fana	17	21	55	93	96	Skodje	8	13	41	62	55
Sund	370	354	56	780	714	Borgund	178	255	728	1 161	1 104
Fjell	585	310	401	1 296	1 259	Giske	384	207	103	694	668
Askøy	200	—	30	230	279	Vigra	66	91	99	256	260
Laksevåg	20	15	22	57	53	Vatne	85	60	65	210	192
Haus	—	—	7	7	—	Haram	335	220	192	747	720
Bruvik	20	27	49	96	165	Molde	—	13	—	13	12
Hosanger	8	23	25	56	70	Vestnes	8	16	122	146	124
Modalen	1	1	3	5	5	Voll	—	—	17	17	13
Hamre	—	18	84	102	92	Eid	—	4	18	22	21
Åsane	—	—	10	10	24	Grytten	—	—	5	5	4
Alversund	—	—	5	5	7	Hen	10	6	15	31	27
Meland	2	5	19	26	18	Veøy	6	23	25	54	60
Herdla	800	537	—	1 337	1 330	Eresfjord og Vistdal	—	1	29	30	30
Manger	20	31	50	101	103	Neset	2	1	48	51	47
Hjelme	196	101	10	307	321	Bolsøy	4	10	38	52	50
Hordnbø	10	60	186	256	260	Fræna	213	46	140	399	396
Sæbø	—	—	17	17	31	Nord-Aukra	130	182	170	482	417
Lindås	3	20	126	149	160	Sør-Aukra	125	220	164	509	499
Austrheim	200	300	288	788	749	Sandøy	190	75	123	388	377
Masfjorden	5	10	49	64	50	Hustad	151	112	60	323	316
<i>Bergen</i>	—	136	—	136	136	Bud	204	46	66	316	305
						Kristiansund	54	32	62	148	168

Antall fiskere 1944 (forts.)

	Eneste ervert	Hoved- ervert	Biervert	I alt	Mann- tallstryg- den 1943		Eneste ervert	Hoved- ervert	Biervert	I alt	Mann- tallstryg- den 1943
Kvernes	12	15	20	47	26	Sparbu	4	14	10	28	10
Grip	68	2	2	72	68	Steinkjer	—	2	—	2	4
Bremsnes	332	297	52	681	639	Egge	—	15	7	22	21
Kornstad	231	110	66	407	362	Beitstad	—	10	24	34	31
Eide	10	15	15	40	41	Malm	4	4	2	10	—
Frei	20	40	38	98	94	Ogdal	1	—	5	6	3
Gjemnes	10	9	66	85	68	Namsos	11	10	10	31	37
Øre	—	—	67	67	65	Vemundvik	—	6	25	31	21
Straumsnes	—	55	97	152	89	Klinga	—	2	13	15	2
Tingvoll	—	5	73	78	73	Fosnes	20	45	160	225	282
Øksendal	—	—	24	24	25	Otterøy	10	150	270	430	327
Ålvundeid	—	—	3	3	—	Flatanger	145	100	155	400	408
Sunddal	5	—	10	15	19	Nærøy	—	258	200	458	469
Stangvik	—	—	24	24	24	Lekna	500	300	257	1 057	1 058
Åsskard	—	—	35	35	34	Veka	100	120	133	353	336
Surnadal	11	—	9	20	26	Gravvik	25	50	100	175	180
Aure	155	270	150	575	545	Kolvereid	50	120	286	456	458
Stemshaug	60	80	60	200	193	Foldereid	—	2	34	36	29
Valsøfjord	—	8	10	18	26						
Halsa	17	10	23	50	53	<i>Nordland fylke</i>	<i>8 343</i>	<i>11 693</i>	<i>11 149</i>	<i>31 185</i>	<i>30 909</i>
Tustna	74	220	122	416	453	Bindal	100	—	250	350	250
Edøy	103	116	52	271	279	Sømna	139	63	203	405	343
Brattvær	318	203	43	564	561	Brønnøy	251	92	381	724	714
Hopen	437	48	59	544	548	Vega	130	260	75	465	664
<i>Sør-Trøndelag fylke</i>	<i>3 747</i>	<i>2 225</i>	<i>1 824</i>	<i>7 796</i>	<i>7 939</i>	Velfjord	—	—	136	136	123
Agdenes	70	70	40	180	196	Vevelstad	5	10	50	65	257
Sør-Frøya	621	156	78	855	866	Tjøtta	12	50	100	162	593
Nord-Frøya	1 207	315	64	1 586	1 552	Mosjøen	—	3	40	43	37
Hitra	100	60	178	338	349	Vefsn	—	25	105	130	125
Kvenvær	—	325	48	373	367	Drevja	—	7	17	24	19
Fillan	250	100	90	440	528	Alstahaug	146	90	79	315	296
Sandstad	100	70	60	230	280	Stamnes	—	4	27	31	50
Heim	40	80	218	338	338	Leirfjord	99	148	302	549	668
Hemne	22	22	30	74	74	Herøy	834	43	23	900	893
Snillfjord	3	24	19	46	46	Nordvik	213	113	47	373	385
Vinje	30	24	9	63	63	Donnes	200	114	86	400	364
Ørland	164	150	30	344	316	Nesna	314	236	78	628	624
Osen	258	75	89	422	421	Hemnes	10	7	12	29	19
Roan	214	96	75	385	388	Mo	2	—	—	2	2
Stoksund	149	157	93	399	402	Sør-Rana	38	62	44	144	139
Åfjord	20	50	82	152	174	Korgen	—	1	—	1	—
Jøssund	56	108	37	201	240	Nord-Rana	13	—	—	13	14
Nes	50	—	119	169	157	Lurøy	315	315	149	779	779
Bjugn	38	28	31	97	92	Træna	65	105	60	230	220
Stjøerna	250	200	61	511	512	Rødøy	—	400	559	959	952
Rissa	46	44	62	152	146	Meløy	—	350	590	940	1 040
Lensvik	14	30	58	102	87	Bodøy	31	16	22	69	62
Stadsbygd	18	10	39	67	74	Gildeskål	450	600	206	1 256	1 223
Trondheim	4	10	74	88	94	Beiarn	—	6	96	102	87
Børsa	5	—	21	26	24	Bodin	90	520	315	925	925
Geitastrand	—	—	40	40	39	Skjerstad	6	18	76	100	116
Byneset	8	7	61	76	70	Fauske	5	20	105	130	141
Strinda	6	8	10	24	28	Saltdal	—	—	89	89	95
Malvik	4	6	8	18	16	Sørfold	200	350	215	765	719
<i>Nord-Trøndelag fylke</i>	<i>967</i>	<i>1 430</i>	<i>2 074</i>	<i>4 471</i>	<i>4 349</i>	Nordfold	26	70	404	500	462
Levanger by	—	—	6	6	8	Kjerringøy	12	110	58	180	192
Skatval	—	4	48	52	53	Narvik	4	—	—	4	2
Stjørdal	6	8	13	27	26	Leiranger	80	100	102	282	342
Leksvik	4	5	41	50	51	Steigen	75	175	257	507	481
Frosta	35	90	33	158	153	Hamarøy	90	380	300	770	754
Åsen	—	4	5	9	8	Tysfjord	72	330	230	632	774
Skogn	—	35	12	47	47	Ankenes	80	100	40	220	215
Frol	—	2	10	12	8	Evenes	10	30	248	288	273
Verdal	23	—	13	36	36	Ballangen	14	35	278	327	327
Ytterøy	—	—	8	8	8	Lødingen	345	480	80	905	875
Mosvik	4	6	22	32	27	Tjeldsund	—	337	70	407	354
Verran	13	21	105	139	129	Svolvær	27	54	46	127	136
Inderøy	12	22	52	86	87	Vågan	441	330	233	1 004	975
Røra	—	—	7	7	7	Gimsøy	60	130	381	571	563
Sandvolla	—	25	8	33	25	Borge Sogn	200	350	644	1 194	1 151
						Valberg sogn	15	45	97	157	171
						Buksnes	260	420	141	821	735

Antall fiskere 1944 (forts.)

	Eneste ervert	Hoved- ervert	Biervert	I alt	Mann- tallstryg- den 1943
Hol	82	264	106	452	437
Flakstad	293	194	78	565	563
Moskenes	290	106	45	441	420
Værøy	118	185	24	327	270
Røst	138	118	43	299	221
Hadsel	400	1 100	650	2 150	2 268
Bø	453	834	406	1 693	1 675
Øksnes	300	538	100	938	765
Langenes	100	100	114	314	317
Sortland	300	300	800	1 400	886
Dverberg	50	200	256	506	499
Bjørnskinn	40	100	320	460	348
Andenes	300	150	61	511	520
<i>Tromsø fylke ...</i>	<i>3 443</i>	<i>7 163</i>	<i>6 950</i>	<i>17 556</i>	<i>17 453</i>
Harstnd	8	16	17	41	40
Kvæfjord	90	410	104	604	570
Trondenes	—	15	552	567	540
Sandtorg	20	100	257	377	371
Skånland	40	110	380	530	465
Bjarkøy	150	200	120	470	506
Ibestad	100	250	150	500	423
Gratangen	75	275	200	550	411
Astafjord	65	200	80	345	251
Andørja	120	240	50	410	352
Lavangen	15	24	193	232	353
Salangen	4	22	157	183	166
Dyrøy	18	100	145	263	430
Sørreisa	20	120	215	355	593
Tranøy	55	150	170	375	593
Berg	198	100	48	346	343
Torsken	423	149	50	622	598
Hillesøy	325	175	192	692	660
Lenvik	60	600	895	1 555	1 511
Målselv	5	10	15	30	107

	Eneste ervert	Hoved- ervert	Biervert	I alt	Mann- tallstryg- den 1943
Malangen	15	50	380	445	449
Balsfjord	15	45	419	479	390
Tromsøysund	500	600	394	1 494	1 376
Tromsøy	30	40	60	130	130
Lyngen	57	608	50	715	683
Kåfjord	—	860	—	860	824
Storfjord	50	130	115	295	247
Ullsfjord	75	355	70	500	499
Karlsøy	250	260	433	943	928
Helgøy	190	149	221	560	536
Skjervøy	300	450	425	1 175	1 175
Nordreisa	20	100	193	313	280
Kvænangen	150	250	200	600	653
<i>Finnmark fylke</i>	<i>3 690</i>	<i>3 494</i>	<i>1 821</i>	<i>9 005</i>	<i>9 760</i>
Alta	60	60	150	270	391
Talvik	210	450	190	850	837
Loppa—Øksfjord ..	305	235	66	606	610
Hasvik	109	180	180	469	460
Hammerfest	10	26	30	66	78
Sørøysund	175	338	100	613	646
Kvalsund	120	293	150	563	563
Måsøy	500	252	120	872	839
Kjelvik	400	90	5	495	806
Kistrand	61	167	48	276	510
Lebesby og Kjøllefj.	309	100	100	509	561
Gamvik	125	250	75	400	469
Berlevåg	200	—	56	256	260
Tana	65	100	200	365	373
Vardø by	343	—	—	343	342
Vardø herred	481	—	—	481	508
Nesseby	60	100	161	321	315
Vadsø	87	9	99	195	223
Nord-Varanger	70	500	16	586	577
Sør-Varanger	—	344	75	419	392

Ferskfiskeeksporten til Storbritannia.

Fiskeriutsending Carsten Hansen, Newcastle, skriver følgende om dette emne i »Bergens Tidende« for 25. mars:

I Storbritannia hersker et generelt innførselsforbud, som i praksis har kullkastet alle tidligere handelstraktater.

Fisk sorteres ikke mer under Ministry of Agriculture and Fisheries, men under Ministry of Food's Fish Division, som enten selv kjøper de ønskelige fiskevarer eller utsteder importlisenser for disse til individuelle private importører eller grupper av slike.

Fra og med 12. november i fjor kunne Norge få eksportere ferskfisk til godtatte importører i Storbritannia under en ukekvote som fastsattes for en periode på 4 uker ad gangen. Norges ukekvote var fra 12. november 1945 til utgangen av januar i år 200 tonn (tonn å 1016 kg). Til å begynne med kunne bare torsk, hyse, lange og flyndre innføres til Storbritannia, men senere ble det tillatt å inkludere begrensede kvanta kveite og torskerogn.

I de første måneder leverte Norge bare et par tonn ferskfisk til Storbritannia, og følgen var at ukekvoten fra begynnelsen av februar — for nærmeste 4-ukersperiode — ble nedskåret til 150 tonn. Av hensyn til de store torskefiskerier i Nord-Norge ble alt satt inn på å få øket vår kvote for den 4-ukersperiode som begynte den 4. mars, og det lyktes å få kvantumet forhøyet til 300 tonn pr. uke for denne periode.

Etter krigen har all norsk fisk vært solgt i fast regning til britisk havn til de maksimalpriser som gjelder i Storbritannia for førstehånds omsetning — for kveitens vedkommende ÷ 10% toll ad valorem — ellers netto da de andre tillatte fiskesorter er tollfri foreløpig inntil 31. mars. Importørene har altså selv båret omkostningene ved ilandbringelsen av den norske fisk i britisk havn.

Markedet var meget fast inntil 9. mars i år. Fra Murmanskysten og fiskebankene omkring Island begynte britiske trålere for en ukens tid siden å bringe i land ganske betydelige fiskekvanta — vesentlig torsk og stor hyse — i de viktigste britiske fiskehavner, Aberdeen, Fleetwood, Grimsby, Hull, Milford Haven osv. I en enkelt fiskehavn — Hull — har der daglig i denne uken vært brakt i land et kvantum torsk og hyse som ville motsvare 15 000 til 20 000 norske helkasser, det vil si 10 stones (63,5 kg) netto fisk. Jernbanene, som i krigstiden er blitt temmelig nedslitt og til dels får dårlige kull, har hatt vanskelig for å skaffe fisken unna til innlandet i rimelig tid. Der er blitt en opphopning av fisk som har ført til at innlandskjøperne er blitt tilbakeholdne med sine nye bestillinger hos kystgrossistene. Prisene for torsk og stor (Jumbo) hyse er derfor i disse dager falt for første gang siden de någjeldende maksimalpriser (»vinterpriser«) trådte i kraft den 24. november i fjor. Hittil har prisfallet innskrenket seg til noen pence pr. stone (14

lbs. = 6,35 kg), men kan lett komme til å passere 1 shilling hvis situasjonen utvikler seg særlig ugunstig.

En faktor som der også må regnes med er den knappe fettrasjon i Storbritannia, som i disse dager holder fiskeforbruket nede. Her i landet stekes mestedelen av fisken enten i dypfett (fettgryte som i stekeskuttene) eller i ovn. Kokt fisk er ikke særlig populær, formodentlig fordi råvaren sjelden er god nok til koking.

Bare stormhindring på de britiske tråleres fangstplasser kan hindre en fortsatt overflod av torsk og stor hyse i forhold til avsetningsmulighetene som de nå stiller seg under knapphet på transportmidler og stekesfett.

Her vil fortsatt bli så vidt lite flyndre og kveite i markedet at disse fiskesorter kan ventes å oppnå maksimalprisene.

Av hensyn til vår framtidige kvote er det viktig at de norske eksportører fortsetter skipningene også i et fallende marked, innenfor visse prisgrenser som de selv har hånd over ved salg i fast regning.

Når der bli tale om underpriser i forhold til gjeldende maksimalpriser i Storbritannia kan eksportørene akseptere underprisen betinget av at importøren ved videresalg

blir nødt til å akseptere tilsvarende underpriser. Altså, hvis eksportøren aksepterer en minstepris som ligger 6 pence pr. stone under førstehånd maksimalpris, og importøren vidreselger til 3 pence under annenhånds maksimalpris, blir der en differanse på 3 pence til kreditt for eksportøren. Hvis markedet skulle vise seg så vidt festnet at importøren oppnår full maksimalpris ved vidreslag ville hele differansen, 6 pence pr. stone, tilfalle eksportøren. Et således betinget salg synes å ha mange fordeler sammenliknet med konsignasjon.

Det er ikke urimelig overfor importørene at avskiperne holder på slike salgsbetingelser, da importørene derved oppnår den avanse som de er tiltenkt etter den britiske prisforordning, nemlig differansen mellom første- og annenhånds maksimalpriser.

Ordningen med betinget salg forebygger dessuten at britiske fiskeriinteresser kunne finne grunn til å klage over »dumpingpriser« fra Norge.

Importørene ville konkurrere om å betale sine norske avskipere så høye priser som markedssituasjonen på salg dagen måtte tillate.

All verdens fiskerier.

Vi brakte for en tid siden, under overskrift »Internasjonalt fiskeripolitikk« en oversettelse av innstillingen fra fiskerikomiteen på Forenede Nasjoners Ernærings- og Jordbrukskonferanse høsten 1945. Denne konferansen var forberedt av en del komiteer. Vi tar i dag til med å offentliggjøre den forberedende fiskerikomiteens utsyn over verdens fiskerier. Utsynet er delt inn slik:

Forbruk.

Produksjon.

Omsetning.

Utviklingen etter første verdenskrig.

Vi bringer i dag avsnittet om

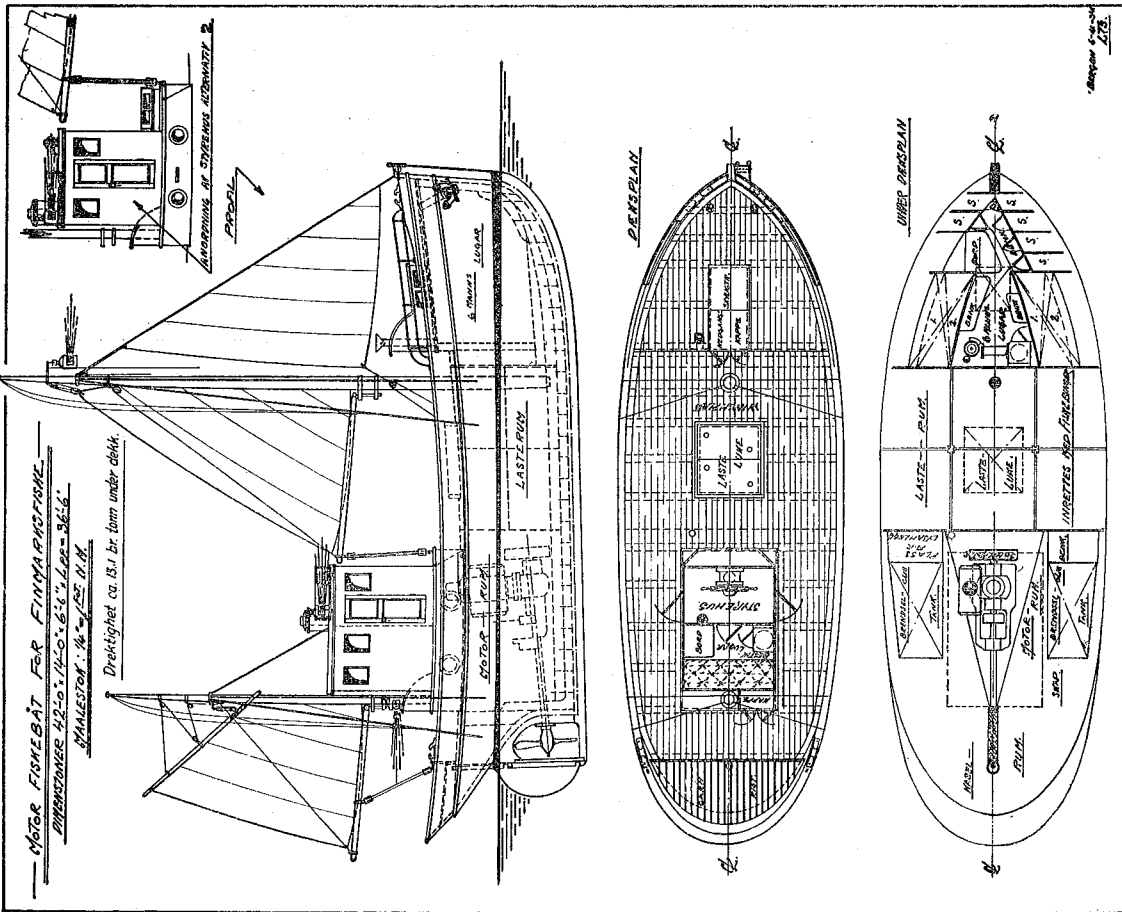
A. Forbruket av fiskeriprodukter.

1. Fra gammel tid har menneskene vært klar over fiskens ernæringsverdi. Behovet for fisk har vært en viktig faktor for bestemmelsen av menneskenes vandringer, og har også hatt betydning for deres sosiale struktur. Det er derfor naturlig å se på fisk som en av de viktigste ernæringskilder i ethvert program for å heve menneskenes ernæringsstandard over hele verden.
2. Ernæringsforskning har hevet en hver tvil over fiskeproteinens høye verdi for menneskenes kosthold og husdyrenes foring. Fiskens muskelvev

har en delikat sammensetning og er lett fordøyelig. Saltvannsfisk inneholder en ønskelig balanse av nyttige påviselige elementer som fins i sjøvann. Disse omfatter jodd, kobber, magnesium, jern og andre mineraler som har vist seg å være meget viktige og av vesentlig betydning for en god helse. Dessuten som en helhet inneholder fisk og i særdeleshet skalldyr rikeligere mengder av kalsium enn gjennomsnittsmat som en får fra land. Fiskelever danner en meget god kilde for vitamin A og D, noe som det er neppe nødvendig å streke under betydningen av. På grunn av sitt joddinnhold har saltvannsfisken vist seg å være nyttig til behandling av smittsom krupp.

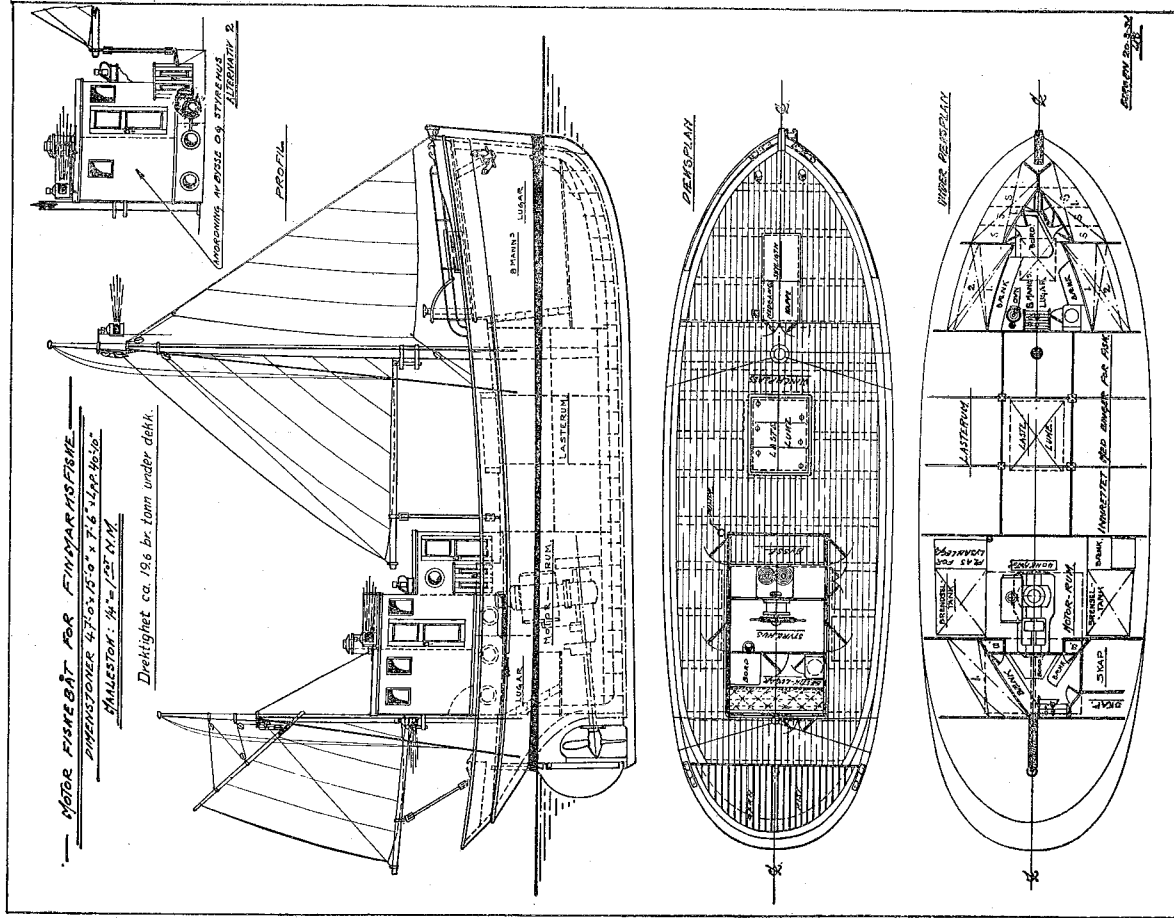
3. Målt med det arbeid som er lagt ned hører fisk til de minst kostbare av alle proteinholdige næringsmidler. Der er ikke noe som skal pløyes og kultiveres, og ikke noen avling å stelle for å kunne høste en rikelig høst.
4. I sambandstatene har det nasjonale undersøkelsesråd fastslått produksjonstall for de næringsmidler som skaffer protein for den laveste pris på gårdsbruk, d. v. s. griser føret med mais som er dyrket på farmen. Disse tall viser at produktet av en manns anstrengelser i ett år på en fruktbar farm i Midtvesten er omtrent 32 600 pund spiselig flekk og fett.

Teksten forts. s. 153.

En 42 fots båt.

(Etter originaltegninger av L. T. Selsvik).

En 47 fots båt.

De første statsbåter i Finnmark.

Dette er de to båttyper som staten først ga bidrag til i Finnmark. Der var 16 i alt. De kostet gjennomsnittlig 19 040 og 14 840 kr., i alt 275 241 kr. Bidraget var på 137 341 kr. Fiskeribankgjelden 137 900 kr. Nå er gjelden kr. 773.00. Av disse 16 er 2 forlist under krigen og 3 har vært rekviret.

Forts. fra side 150.

5. Anslag foretatt av Sambandsstatenes fiskeindustri gir et interessant sammenlikningsgrunnlag. En tråler fra Sambandsstatene med 20 mann produserer 1,600 mill. pund spiselig fisk vesentligst torsk og hyse, eller 80 000 pund pr. mann pr. år. Hvis en også tar med de mannsverk pr. år som trengs for å bygge båten og avskrivning i en periode på 20 år må 4 mann legges til i denne beregning. For torskefisket vil derfor resultatet av en mann pluss en skipsenhets anstrengelser i ett år være 66 400 pund spiselig fisk, eller mer enn to ganger produksjonen av fleusk og fett.

I sardin fisket i California, vil en mann pluss en skipsenhet i ett år produsere 200 000 pund spiselig sild, hvilket er omtrent 6 ganger produktiviteten i kombinasjonen mais-fleusk.

6. En kan regne med, at selv om fleusk har noe større kaloriinnhold, så er næringsverdien av fisk medregnet dens biprodukter, lever, olje og fiskemel, sammenliknet med næringsinnholdet i svin minst like stor, hvis en tar tilstrekkelig hensyn til mineraler, andre nyttige påviselige elementer og vitaminer.
7. Disse beregninger vil sannsynligvis bringe for dagen at andre store fiskerier som sildefisket, laksefisket, kveitefisket og rekefisket er like ytedyktige i forhold til næringsverdi og menneskelige anstrengelser.
8. Verdens produksjon av fisk har vært beregnet til omtrent 39 000 mill. pund årlig og omtrent $\frac{2}{3}$ av dette er tilgjengelig som menneskemat, resten fabrikeres direkte av råproduktet til industriprodukter som fiskemel og fiskeolje. Av hele mengden som blir markedsført til menneskelig forbruk, er omtrent 40 pst. eller 10 400 mill. pund spiselig. Antar en nå at verdens befolkning er på omtrent 2,2 milliarder mennesker, så er det gjennomsnittlige årlige forbruk, omtrent 5 pund pr. individ. Men dette tall er misvisende. For å få et klart inntrykk av fiske-

forbruket må en bruke en fordeling. Forbruket for den befolkning som bor ved sjøen i nærheten av de store fiskerier, er svært meget høyere enn for folk som bor langt borte fra sjøen. Det gjennomsnittlige årlige forbruk pr. innbygger av fisk og fiskeriprodukter i de forskjellige land har vært beregnet fra tid til annen, men grunnlaget for beregningen er altfor variabelt til å tillate en sammenlikning av oppgavene fra land til land. En nøyaktig sammenlikning må avvente tilrettelegging av en mer komplett og mer standardisert internasjonal fiskeristatistikk.

9. Det er ganske klart at den ujevne fordeling vi har nå for fisk, kan bli bedret ved hjelp av billige conserveringsmetoder. Nye tekniske metoder skulle være til hjelp for transport av denne proteinrike mat innover landet, hvor den for underernærte mennesker kunne komme i tillegg til kostholdet. Med samme mål kan fiskerøktmetoder fremme opprettelsen av nye ferskvannsfiskerier og utvidelse av de som allerede utnyttes.
10. Som tilfellet er med andre matvarer har tradisjon og fordommer i stor utstrekning påvirket omsetningen av fiskeriprodukter. Religiøse vaner som ikke har noe å gjøre med overflod eller mangel på tilførsler påvirker ofte hele fiskeriekonomien. Fisk som regnes for å være meget viktig mat i noen områder, er gjerne sett på som uspiselig eller endog giftig i andre områder av verden. Som et eksempel kan nevnes, at mens mange amerikanere har aversjon mot å spise ål, er røkt ål ansett for å være delikatess i skandinaviske land. På den annen side vil den gjennomsnittlige skandinav ikke spise skjell, som man jo har tilgjengelig, eller blekksprut, som folk i middelhavslandene anser for å være meget velsmakende. I mange land er haikjøtt ment å være uspiselig, men likevel betaler kineserne høy pris for finnene fra visse haiarter. Dette medfører stort svinn. Store deler av fangstene kastes ofte tilbake i sjøen, fordi de består

av fisk som etter de stedlige fiskeres oppfatning ikke egner seg som mat. Likevel kan der være en stor etterspørsel for disse fiskesorter i andre verdensdeler. At det ligger slik an, skulle tilsi

et utdannelsesprogram for å vinne over motviljen og skape etterspørsel for de veldige variasjoner i de næringsmidler fra sjøen som nå går til spille.

Når „avfallsproduktene“ gir størst salgsutbytte.

Fiskeavfall vinner gradvis anerkjennelse som råstoffkilde til vitaminer og andre medisinske stoffer, men det finnes visstnok bare en eneste hermetikkfabrikk, hvor salgsutbyttet for de stoffer som utvinnes av fiskeavfallet overskrider verdien av fabrikkens produksjon for øvrig.

Denne fabrikk er Van Camp-selskapet på Terminal Island i San Pedro, som har fått verdens øyne rettet på seg, på grunn av resultatene av de laboratorieforsøk som har vært utført ved fabrikkene. Denne driver hermetisk nedlegging av tuna og sardiner, og driver dessuten et anlegg for nyttiggjøring av avfallet.

Foredlingen på den måte som fabrikkene driver det er relativt ny, og vites ikke drevet i fiskerieringen for øvrig, hva enten dette skyldes at liknende arbeider foregår i ly av produksjonshemmeligheter eller simpelthen at forskningsarbeidet andre steder er mindre utviklet. Det er imidlertid ikke sannsynlig at denne tilstand vil vedvare. Liknende tiltak må ventes å ville bli satt i gang flere steder, hvor det drives industriell virksomhet på grunnlag av årvisse fiskerier.

Van Camp-anleggets viktigste biprodukter er Vitamin A- og D-holdige oljer og visse aminosyre hydrolysater.

Et verdifullt produkt utvinnes av limvannet, som tidligere ble ledet bort som verdiløst under produksjon av silde- og fiskemel. Her førte laboratorieforskningene til at det ble påvist at limvannet var en rik kilde til hele komplekset av B vitaminer, der under av laktoflavin (= B₂ vitamin, som eksempelvis forefinnes i melk, gjærekstrakter og liknende), og andre interessante stoffer.

Av andre viktige stoffer kan nevnes aminosyrer — et helt kapittel for seg selv — og derunder spaltningsproduktet histamin, som stadig får større anvendelse ved allergiske sykdommer og bevislig har helbredende virkning i tilfelle av idiosynkrasi.

Dessuten nevnes kolesterol, som finnes i fiskelever, hvorav vitamin D₂ kan framstilles syntetisk, og dehydrokolsyre, som kan framstilles av galden i fisk. Medisinsk finner denne syre anvendelse som stimulansemiddel for galdefunksjonene i leveren. Den virker sammentrekkende på galdeblæren og medvirker der igjennom ved fordøyelse av fett.

Aminosyrene har i løpet av de senere år fått stor medisinsk betydning. I tidligere tider ville for eksempel et menneske dø, dersom 1/3 av kroppsoverflaten ble forbrent. Ved hjelp av aminosyre har det nå lyktes å redde en flyver, som hadde forbrent 83% av kroppsoverflaten.

Aminosyrene var en av UNRRA's mest benyttete hjelpemidler i Europa. Tusener av mennesker hadde fått sin fordøyelse ødelagt på grunn av utilstrekkelig og dårlig kosthold i krigsårene. Mange av de utsultete og elendige menneskevrak i konsentrasjonsleirene kunne overhodet ikke redde ved hjelp av vanlige næringsmidler, fordi de var helt

ute av stand til å svelge eller fordøye. I sådanne tilfelle utrettet injeksjoner med aminosyre underverker.

Som kjent taper det menneskelige legeme daglig visse mengder kvelstoff, som må holdes i likevekt. Det kan ikke erstattes for eksempel ved injeksjon av druesukker. Aminosyre derimot, oppfattes på en måte som et »fordøyet« eggwhitestoff, og kan som sådant absorberes gjennom de vanlige fordøyelsesorganer, eller ved injeksjon. På denne måte kan aminosyre tilføres mennesker, som på grunn av operasjon eller liknende, er ute av stand til å ta til seg næring på vanlig vis.

Van Camp-anlegget har sett det som et av sine hovedmål å framstille aminosyrer av en sådan renhet, at de kan føres direkte inn i blodet ved injeksjon.

Produktet er for øvrig så nytt at det bare er et fåtall sykehus og læger som anvender det i praksis.

I alminnelighet smaker aminosyrer og eggwhitestoffer ikke godt, og det er vanskelig å få folk til å ta dem. Eksperimenter forsøres nå med henblikk på framstilling av et hvitt pulver, som kan tilsettes en hvilken som helst frokostrett. Et pulver uten lukt og smak, men med alle aminosyrens helsebringende egenskaper i behold.

Aminosyrer kan framstilles av mange råstoffkilder, men for land med store fiskerikdommer, har man her et felt som byr på store muligheter. De forskjellige aminosyrer er meget kostbare og i mange tilfelle verd sin vekt i gullmange-dobbelte. (Kilde: »Commercial Fishermen's Weekly«).

Bruken av forskefangstene.

Av totalfangsten på 160 208 tonn skrei i år er 40 464 tonn hengt, 97 299 tonn saltet, 21 535 tonn solgt til »fersk« bruk og 888 tonn til »fersk filet«. Det er mulig at siste tall er noe lavt. Saken blir nærmere undersøkt.

Litteratur.

- Ahlmann, Hans W:son: Norge, natur och näringsliv. Stockholm 1943.
- Classen, F. E. A.: Le fumage des anguilles. La pêche marit. No. 816 p. 51. Paris, Mars 1946.
- Handelshuset Herman von Tangens Sønner A/S. 200 års jubileum 1746 — 4. april — 1946 ved Bernt Lorentsen. Bergen 1946.
- Kristiansund 200 år. Jubileumsskrift post festum. Utgitt av Kristiansund Handelsstands Industrigruppe.
- Ladouce, Rémy: Observations sur la reproduction des huitres. Revue des Travaux XI, 4 p. 515. Paris 1938.